

Investiční služby, Investiční nástroje a rizika s nimi související

Předmětem tohoto materiálu je popis investičních služeb poskytovaných společností **NOMISMA s.r.o.** (dále jen „**Zprostředkovatel**“), investičních nástrojů, kterých se investiční služba týká, rizik, které jsou spojeny s příslušnou investiční službou nebo investičním nástrojem a možných zajištění proti nim.

Tento dokument je vytvořen Zprostředkovatelem ve smyslu ust. § 15d zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**ZPKT**“) a slouží k informování zákazníků o investičních službách, které Zprostředkovatel poskytuje, investičních nástrojích, kterých se může investiční služba týkat, o možných rizicích, která mohou být s požadovanou investiční službou nebo investičním nástrojem spojena, a o možných zajištěních proti nim.

1. Investiční služby

Zprostředkovatel je oprávněn poskytovat následující investiční službu:

(i) přijímání a předávání pokynů týkajících se investičních nástrojů:

Výše uvedenou investiční službu může Zprostředkovatel poskytovat k investičním cenným papírům a cenným papírům kolektivního investování.

Přijímáním a předáváním pokynů týkajících se investičních nástrojů se v případě Zprostředkovatele rozumí především zprostředkování uzavření smluv mezi zákazníkem a obchodníkem s cennými papíry, případně investiční společností (dále jen „Finanční instituce“), jejichž předmětem je poskytování investiční služby „portfolio management“ (smlouva o obhospodařování) nebo nákup investičních cenných papírů a cenných papírů kolektivního investování (smlouva o obstarání) a zprostředkování následujících pokynů k nákupu či prodeji investičních nástrojů. **Součástí této služby není poskytování investičního poradenství ve smyslu ust. § 4 odst. 2 písm. e) a § 4 odst. 5 ZPKT.**

Pokyny zákazníků může Zprostředkovatel předávat pouze:

- bance,
- obchodníkovi s cennými papíry,
- zahraniční osobě, která má sídlo v členském státě Evropské unie a jejíž předmět podnikání odpovídá činnosti některé z osob uvedených v předchozích odstavcích,
- organizační složce zahraniční osoby, která má povolení podle ust. § 28 odst. 1 ZPKT,
- obhospodařovateli fondu kolektivního investování nebo srovnatelného zahraničního investičního fondu, který tento fond obhospodařuje na základě povolení České národní banky,
- zahraniční osobě oprávněné nabízet investice do fondu kolektivního investování nebo srovnatelného zahraničního investičního fondu v České republice.

2. Investiční nástroje

2.1. Obecně o investičních nástrojích

2.1.1. Zprostředkovatel ve smyslu ustanovení § 3 ZPKT rozlišuje následující druhy investičních nástrojů¹

- a) **investiční cenné papíry** – cenné papíry obchodovatelné na kapitálovém trhu a zejména se jedná o:
 - i. akcie nebo obdobné cenné papíry představující podíl na společnosti nebo jiné právnické osobě,
 - ii. dluhopisy nebo obdobné cenné papíry představující právo na splacení dlužné částky,
 - iii. cenné papíry nahrazující cenné papíry uvedené v bodech i. a ii. (např. poukázka na akcie),

¹ Jedná se pouze výčet investičních nástrojů, ke kterým může Zprostředkovatel poskytovat investiční služby.

- iv. cenné papíry opravňující k nabytí nebo zcizení investičních cenných papírů uvedených v bodech i. a ii. (např. opční listy),
 - v. cenné papíry, ze kterých vyplývá právo na vypořádání v penězích a jejichž hodnota je určena hodnotou investičních cenných papírů, měnových kurzů, úrokových sazeb, úrokových výnosů, komodit nebo finančních indexů či jiných kvantitativně vyjádřených ukazatelů (např. investiční certifikáty).
- b) **cenné papíry kolektivního investování** – zejména se jedná o:
- i. podílové listy,
 - ii. akcie investičního fondu,
 - iii. ETF (tzv. Exchange Traded Fund), fond, který drží majetek skládající se z různých aktiv, a který vydává cenné papíry, jež jsou obchodovány na burze, obvyklým pojmovým znakem ETF je, že cenný papír vydaný ETF představuje určitý podíl na majetku ETF a v případě likvidace připadne každému držiteli cenného papíru příslušný podíl z majetku ETF.

2.1.2. Zprostředkovatel tímto upozorňuje zákazníky, že jeden investiční nástroj může podle svých vlastností vykázat znaky více druhů investičních nástrojů, zákazník by měl proto sledovat povahu konkrétního investičního nástroje, jedná se například o tyto případy:

- akcie investičního fondu může být zařazena do skupiny investičních cenných papírů nebo do skupiny cenných papírů kolektivního investování,
- směnka může být za určitých okolností zařazena do skupiny investičních cenných papírů nebo do skupiny nástrojů peněžního trhu²,
- investiční certifikát může být zařazen do skupiny investičních cenných papírů nebo do skupiny finančních derivátů³.

2.2. Stručná charakteristika investičních nástrojů, ke kterým Zprostředkovatel poskytuje svoje služby

2.2.1. Dluhopisy

Dluhopis je dluhový cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, který vyjadřuje závazek emitenta vůči každému vlastníku tohoto investičního nástroje. Konkrétní podoba tohoto závazku závisí na druhu dluhopisu. Dluhopisy můžeme dělit zejména podle doby splatnosti (krátkodobé, dlouhodobé), podle druhu emitenta (dluhopisy veřejného sektoru, bankovní dluhopisy, dluhopisy obchodních korporací apod.), podle způsobu výplaty kupónu (bezkupónové dluhopisy, dluhopisy s fixním kupónem, dluhopisy s proměnlivým kupónem apod.). Možný výnos z dluhopisu je bezprostředně spojen s typem dluhopisu.

- **Bezkupónové dluhopisy** – investor je nakupuje za nižší cenu, než je jejich jmenovitá hodnota, v době splatnosti obdrží jmenovitou hodnotu – výnos z tohoto typu dluhopisu je potom dán rozdílem mezi jmenovitou hodnotou a pořizovací cenou dluhopisu.
- **Kupónové dluhopisy** – investorovi je emitentem každoročně vyplácen kupón a v době splatnosti je investorovi vyplacena jmenovitá hodnota dluhopisu - výnos je potom složen ze dvou částí – i) kupónový výnos (jeho výše může být určena fixně nebo se může měnit během doby splatnosti dluhopisu) a ii) kapitálový výnos - ten může být dán buď kladným rozdílem prodejní a nákupní ceny dluhopisu nebo kladným rozdílem vyplacené jmenovité hodnoty dluhopisu a nákupní ceny (i v případě dluhopisů může investor utrpět kapitálovou ztrátu, pokud nákupní cena převýší cenu prodejnou nebo vyplacenou jmenovitou hodnotu při splatnosti dluhopisu).
- **Strukturované a další speciální typy dluhopisů** – u těchto speciálních druhů dluhopisů je možné participovat na výnosu (ale i ztrátě) dalších investičních nástrojů.

2.2.2. Cenné papíry kolektivního investování

² K této skupině investičních nástrojů Zprostředkovatel neposkytuje investiční služby.

³ K této skupině investičních nástrojů Zprostředkovatel neposkytuje investiční služby.

Kolektivním investováním se podle zákona č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech (dále jen „ZISIF“) rozumí podnikání, jehož předmětem je shromažďování peněžních prostředků od veřejnosti vydáváním akcií či podílových listů, společné investování shromážděných peněžních prostředků na základě určené investiční strategie na principu rozložení rizika ve prospěch vlastníků těchto akcií či podílových listů a další správa tohoto majetku.

Investiční fondy se dělí na fondy kolektivního investování a fondy kvalifikovaných investorů. Fondem kolektivního investování může být jednak akciová společnost, případně akciová společnost s proměnným základním kapitálem a jednak podílový fond. Fondy kolektivního investování lze dělit z různých hledisek. Pro investora je však klíčové členění fondů kolektivního investování na fondy standardní a fondy speciální. Standardní fond kolektivního investování i speciální fond kolektivního investování podléhají režimu ZISIF, liší se však především spektrem majetkových hodnot, do kterých investují. Velmi praktické je pro investora i členění fondů kolektivního investování podle zaměření jejich investic, takto rozlišujeme fondy peněžního trhu, dluhopisové, akciové, smíšené, nemovitostní, fondů, atd. Specifickou skupinou investičních fondů jsou pak fondy kvalifikovaných investorů.

Podílové listy

Podílový list je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, který představuje podíl podílníka na podílovém fondu a se kterým jsou spojena práva podílníka plynoucí ze ZISIF nebo ze statutu podílového fondu. Podílový fond nemá vlastní právní osobnost a je obhospodařován obhospodařovatelem. Podílové listy mohou být podle statutu podílového fondu různých druhů (např. podílové listy se zvláštními právy). Rozlišujeme následující podílové listy:

- **podílové listy otevřeného podílového fondu:**

- otevřený podílový fond nemá omezený počet vydávaných podílových listů,
- administrátor otevřeného podílového fondu zajistí odkoupení podílového listu tohoto fondu za částku, která se rovná jeho aktuální hodnotě pro den, ke kterému obdržel žádost podílníka o odkoupení podílového listu; tato částka může být snížena o srážku uvedenou ve statutu,
- administrátor otevřeného podílového fondu zajistí odkoupení podílového listu tohoto fondu na účet tohoto podílového fondu do:
 - 2 týdnů, jde-li o standardní fond,
 - 1 měsíce, jde-li o speciální fond, který neinvestuje do nemovitostí nebo účastí v nemovitostní společnosti,
 - 2 let, jde-li o investiční fond, který investuje do nemovitostí nebo účastí v nemovitostní společnosti,pokud není obhospodařovatelem pozastaveno odkupování podílových listů,
- mohou, ale nemusejí mít jmenovitou hodnotu.

- **podílové listy uzavřeného podílového fondu:**

- uzavřený podílový fond má omezený počet vydávaných podílových listů,
- s podílovým listem vydaným uzavřeným podílovým fondem není spojeno právo podílníka na jeho odkoupení na účet fondu (s výjimkami stanovenými ZISIF),
- musí mít jmenovitou hodnotu,
- uzavřený podílový fond se vytváří na dobu určitou či neurčitou. Nerozhodne-li obhospodařovatel uzavřeného podílového fondu vytvořeného na dobu určitou do uplynutí této doby, zda tento podílový fond vstoupí do likvidace nebo se přemění na otevřený podílový fond nebo akciovou společnost s proměnným základním kapitálem, vstoupí podílový fond po uplynutí této doby do likvidace.

Akcie investičního fondu

Fond kolektivního investování ve formě akciové společnosti, resp. akciové společnosti s proměnným základním kapitálem je právnickou osobou, jejímž předmětem podnikání je shromažďování peněžních prostředků od veřejnosti vydáváním akcií,

společné investování shromážděných peněžních prostředků na základě určené investiční strategie na principu rozložení rizika ve prospěch vlastníků těchto akcií a další správa tohoto majetku. Fond se zakládá na dobu určitou či neurčitou. Akcie investičního fondu je svojí podstatou akcie podle článku 2.2.1, jejíž koupí se však investor podílí na investování fondu kolektivního investování. To znamená, že pro akcie investičního fondu platí přiměřeně ustanovení článku 2.2.1 a článku 2.2.3.

Exchange Traded Funds (ETF)

ETF lze charakterizovat jako fond, který drží majetek skládající se z různých aktiv, a který vydává cenné papíry, jež jsou obchodovány na burze. Obvyklým pojmovým znakem ETF je, že cenný papír vydaný ETF představuje určitý podíl na majetku ETF a v případě likvidace připadne každému držiteli cenného papíru příslušný podíl z majetku ETF.

3. Rizika související s investičními nástroji a možnost zajištění proti nim

3.1. Obecně o rizicích

3.1.1. S investičními nástroji a s investičními službami, které Zprostředkovatel poskytuje, je spojena celá řada rizik. V obecné rovině se jedná zejména o rizika následující:

- a) **tržní riziko** – jedná se o jedno z nejvýznamnějších rizik pro investory, které spočívá ve změně tržních cen investičních nástrojů; obecné tržní riziko může být způsobeno změnou trhu jako celku, specifické tržní riziko může být zapříčiněno nepříznivým vývojem konkrétního investičního nástroje;
- b) **úvěrové (kreditní) riziko** – jedná se o riziko emitenta spočívající v tom, že se emitent dostane do úpadku, následkem čehož budou jím emitované investiční nástroje významně znehodnoceny nebo zcela bezcenné; v takovém případě musí investor počítat s tím, že může ztratit i veškerý kapitál investovaný do těchto investičních nástrojů; negativní vliv na hodnotu investičních nástrojů může mít i snížení ratingu emitenta;
- c) **likviditní riziko** – v důsledku tohoto rizika může dojít k tomu, že investor nebude moci prodat určitý investiční nástroj za tržní cenu (resp. za cenu blízkou tržní ceně) a to z důvodu malého objemu trhu s daným investičním nástrojem;
- d) **měnové riziko** – investiční nástroje denominované v cizích měnách jsou rovněž vystaveny fluktuacím vyplývajícím ze změn devizových kurzů, které mohou mít jak pozitivní tak i negativní vliv na jejich kurzy, ceny, zhodnocení či výnosy z nich plynoucí v jiných měnách, popřípadě jejich jiné parametry;
- e) **úrokové riziko** – u investičních nástrojů citlivých na úrokové sazby (např. dluhopisy) je patrné úrokové riziko, které spočívá v možném nepříznivém vývoji tržních úrokových sazeb;
- f) **operační riziko** – riziko vyplývající z nedostatečných či chybných vnitřních procesů, ze selhání provozních systémů či lidského faktoru, případně z vnějších událostí;
- g) **riziko ztráty majetku svěřeného do úschovy nebo jiného opatrování** – toto riziko může být zapříčiněno zejména insolventností, nedbalostním nebo úmyslným jednáním osoby, která má v úschově nebo jiném opatrování investiční nástroje investora;

3.1.2. Výše zmíněná obecná rizika rozhodně nepředstavují úplný katalog rizik souvisejících s investičními nástroji a investičními službami Zprostředkovatele. Jedná se jen o nejčastější a nejznámější rizika. V následujících částech budou charakterizována specifická rizika týkající se jednotlivých nejčastěji obchodovaných investičních nástrojů, jakož i specifická rizika související s některými službami poskytovanými/zprostředkoványmi Zprostředkovatelem.

3.1.3. Informace o možném zajištění proti rizikům budou uvedeny u informace o rizicích souvisejících s jednotlivými investičními nástroji a jednotlivými investičními službami.

3.2. Rizika související s investičními nástroji, ke kterým Zprostředkovatel poskytuje svoje služby, a možnosti jejich zajištění

3.2.1. Dluhopisy – rizika a jejich zajištění

V případě dluhopisů nebo jiných dluhových investičních nástrojů je nejmarkantnější riziko kreditní a úrokové. Kreditní riziko závisí na emitentovi dluhopisu. V případě, že je emitentem členský stát Evropské unie, jiný vyspělý stát, mezinárodní organizace apod., je toto riziko minimální. Naopak v případě, že je emitentem dluhopisu obchodní společnost, může být toto riziko velmi vysoké. Úrokové riziko u dluhopisů spočívá ve změně tržních úrokových sazeb, a to v závislosti na splatnosti dluhopisu. Další riziko spojené s dluhopisy je riziko likviditní, které nastává v případě, že dluhopis není obchodován na sekundárním trhu, nebo v případě, že je dluhopis emitován v malém objemu. Pokud je dluhopis emitován v jiné měně než tuzemské, musí investor počítat i s rizikem měnovým. Tržní riziko u dluhopisů je nižší než u akcií.

Kreditní riziko může investor eliminovat tím, že investuje do státních dluhopisů, kde se kreditní riziko blíží nule. U ostatních dluhopisů je možno snížit kreditní riziko výběrem emitenta s vysokým ratingem (alespoň v investičním stupni). Pro případ, že investor nehodlá dluhopis držet do splatnosti, lze investorovi doporučit investici do dluhopisu, který lze prodat na sekundárním trhu, čímž výrazně sníží likviditní riziko. Měnové riziko u dluhopisů je možno vyložit investováním pouze do dluhopisů denominovaných v CZK nebo snížit pomocí měnového zajištění. V souvislosti s omezením úrokového rizika lze investorovi doporučit, aby volbu mezi dluhopisem, jehož výnos je navázán na tržní úrokovou sazbu, a dluhopisem, jehož výnos je fixní, prováděl na základě svého očekávání vývoje tržních úrokových sazeb.

3.2.2. Cenné papíry kolektivního investování – rizika a jejich zajištění

Rizika u cenných papírů kolektivního investování vyplývají z rizik investičních nástrojů, do kterých investiční fond investuje. Např. u akciových investičních fondů by měl investor zvážit rizika související s akcemi. S investicemi do cenných papírů kolektivního investování jsou však spojena i některá specifická rizika, např. riziko zrušení fondu. V důsledku zrušení fondu může dojít k tomu, že investice nebude trvat celou dobu doporučeného investičního horizontu, což může mít negativní dopad na předpokládaný výnos z této investice.

Investorům je nezbytné doporučit, aby si před investicí do cenných papírů kolektivního investování důkladně pročetli statut (prospekt) a klíčové informace fondu, kde naleznou všechny potřebné informace týkající se zejména investiční strategie a limitů investiční politiky fondu.

V Ostravě, dne 1. 1. 2014

NOMISMA s.r.o.